

A XI-a Convenție Europeană a Munților

Patrimoniul Cultural, Motor al Creativității, Inovării și Dezvoltării Socio-Economice pentru Viitorul Zonelor Montane

Vatra Dornei, România
25-26-27 Septembrie 2018

Cea de-a XI-a Convenție Europeană a Munților își **propune să aducă patrimoniul cultural al zonei montane mai aproape** de oamenii muntelui, dar și de societate, în întregul ei. De asemenea, urmărește să prezinte câteva exemple prin care acest patrimoniu cultural poate fi folosit în diferite forme **inovatoare și moderne**, ca resursă, dar și pentru a promova creșterea **atractivității zonelor montane**, precum și pentru a arăta modalitățile prin care noile instrumente și practici pot să ajute în dezvoltarea unor noi modele de dezvoltare socio-economică sustenabilă. Astfel, populația din zona montană va fi ajutată să **exploateze mai bine întreaga valoare adăugată a patrimoniului cultural și să îl preschimbe într-un motor pentru dezvoltarea viitoare a zonelor montane.**

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

2018
EUROPEAN YEAR
OF CULTURAL
HERITAGE
#EuropeForCulture

Contextul celei de-a XI-a Convenții Europene a Munților

Conform UNESCO, patrimoniul cultural include atât **patrimoniul cultural tangibil – mobil** (picturi, sculpturi, manuscrise etc.) și **imobil** (monumente și situri arheologice etc.) – cât și **patrimoniul cultural intangibil** (tradiții orale, practici artistice, culinare, ritualuri tradiționale) patrimoniu ce este **deosebit de bogat și diversificat în zonele montane**.

Zonele montane, dispun de asemenea și de un foarte bogat **patrimoniu natural**, cu situri naturale ce au aspecte culturale (peisaje culturale) precum și formațiuni geologice, biologice sau fizice ce au influențat viețile populației din zonele montane. **Patrimoniul cultural și cel natural sunt astfel legate intrinsec, în zona montană**. Spre exemplu, pășunatul este o activitate agricolă tipică ce influențează aspectele naturale ale muntelui. Sfârșitul pășunatului poate fi sinonim cu abandonul terenurilor agricole, creșterea necontrolată a vegetației în peisaj și dispariția unei lungi tradiții culturale.

Patrimoniul cultural al zonei montane este periclitat de scăderea finanțării din fonduri publice, de provocările globalizării și metropolizării, de schimbările climatice, dar și de o presiune crescândă de ordin fizic și de mediu asupra siturilor de patrimoniu, survenită deseori din cauza practicării turismului. **O mai bună valorificare a acestuia este nu numai posibilă, ci și necesară**.

Prin intermediul Anului European al Patrimoniului Cultural, în 2018 Uniunea Europeană dorește să promoveze patrimoniul cultural european și să dezvolte noi modalități de utilizare a acestuia, nu doar pentru scopuri de conservare, ci și pentru găsirea de soluții inovatoare în domeniul îmbunătățirii prezentării și transmiterii lui, în special către generațiile tinere. Aceasta poate contribui la găsirea de răspunsuri la nevoia de a valorifica mai bine patrimoniul cultural în zonele montane.

Cu o globalizare în creștere, patrimoniul cultural și cel natural reprezintă unele dintre puținele resurse cu potențial de dezvoltare **ce rămân ferm înrădăcinate în teritoriile și populațiile locale și care au un puternic potențial de dezvoltare pentru zonele montane**.

Obiectivele celei de-a XI-a Convenții Europene a Munților

Această Convenție Europeană a Munților își propune să aducă patrimoniul cultural al zonei montane mai aproape, nu numai de oamenii muntelui, ci și de societate, în întregul ei. Ea va contribui la o mai bună recunoaștere și valorificare a patrimoniului cultural și va arăta modul în care adaptabilitatea și reziliența în zonele montane au menținut acest patrimoniu cultural peste secole. Va demonstra, de asemenea, că patrimoniul cultural și cel natural sunt puternic interconectate, în zonele montane.

De asemenea, Convenția are drept scop prezentarea modului în care acest patrimoniu cultural poate fi utilizat în forme inovatoare și moderne, ca resursă, dar și pentru a promova creșterea atractivității zonelor montane, precum și pentru a arăta modalitățile prin care noile instrumente și practici pot să ajute în dezvoltarea unor noi modele de dezvoltare socio-economică sustenabilă. Cea de-a XI-a Convenție Europeană a Munților va ajuta astfel populația din zona montană să exploateze mai bine întreaga valoare adăugată a patrimoniului ei cultural și să îl preschimbe într-un motor pentru dezvoltarea viitoare a zonelor lor montane.

În cursul acestei Convenții Europene a Munților, actorii montani – cercetători, inițiatori de politici, funcționari ai agențiilor de dezvoltare, fermieri, actorii din turism, precum și practicienii, vor:

Obține o vedere generală asupra strategiilor și instrumentelor disponibile pentru a valorifica mai bine patrimoniul cultural din zonele montane, în special în contextul [2018 – Anul European al Patrimoniului Cultural](#);

Explora răspunsurile/acțiunile actorilor montani pentru a putea îmbogăți patrimoniul cultural în zonele montane, pentru a beneficia de oportunități și a facilita schimbul de idei între factorii interesați de zona montană, astfel încât să poată compara, îmbunătăți și transfera bune practici la nivel local și regional;

Dezvolta o strategie a patrimoniului cultural pentru Euromontana, ce va include o strategie de lobby și un plan de implementare la nivel de Uniune Europeană, național, regional și local.

Interpretarea va fi în limbile engleză și franceză (pentru toate sesiunile), iar pentru sesiunile în plen va fi și în limba română.

AGENDA CELEI DE-A XI-A CONVENȚII EUROPENE A MUNȚILOR

Ziua 1 – Marți 25 Septembrie 2018 | Vizite de studiu 08.00 – 18.00

8.00 - 18.00

Vor fi organizate patru vizite de studiu, pentru o mai bună a înțelegere a ceea ce înseamnă patrimoniul cultural din regiune și modul în care acesta este utilizat, ca punct forte pentru dezvoltarea sustenabilă a acesteia

Vizita de studiu nr. 1: în zona Vatra Dornei, organizată de Forumul Montan din România – în limba franceză:

Muzeul comunei Poiana Ștampeii, expoziție de gastronomie locală, contact cu tradiția pastorală montană românească stâna „Piatra Fântânele”, castelul “Dracula”, Muzeul Ouălor Încondeiate din comuna Ciocănești, sediul Parcului Național Călimani, Centrul de Economie Montană - CEMONT Vatra Dornei

Vizita de studiu nr. 2: în ținutul Bucovinei, organizată de asociația Romontana – în limba engleză:

Comuna-muzeu Ciocănești, Muzeul de Artă Lemnului din Câmpulung Moldovenesc, Plimbare cu mocănița Huțulca – Moldovița, Muzeul Internațional al Ouălor Încondeiate din Moldovița, vizită la Mănăstirea Moldovița

Vizita de studiu nr. 3: în județul Neamț, organizată de Agenția Zonei Montane – în limba franceză:

Mănăstirea Neamț, Rezervația de zimbri, Cetatea Neamțului, Muzeul meșterului popular Vasile Găman

Vizita de studiu nr. 4: în județul Maramures, organizată de Federația Agricultorilor de Munte Dorna – în limba engleză:

Satul Săcel: vâltoarea și daracul de lână, Mănăstirea Bârsana, atelier de prelucrare a lemnului, vizită gară mocăniță

18.30 - 20.00

Adunarea Generală Euromontana (numai pentru membrii Euromontana)-locație: CE-MONT Vatra Dornei

20.00 - 20.15

Imnul Munților Carpați și patrimoniul cultural în munții din România, Radu Rey - membru al Senatului Euromontana

20.15

Cina

Ziua 2 – Miercuri 26 Septembrie 2018

08.45 - 09.30   Înregistrarea participanților

09.30 - 09.45   **Deschiderea oficială: Bun venit adresat de dl. Juanan Gutiérrez Lazpita**, Presedintele Euromontana

09.45 - 10.00   **Cuvinte de bun venit adresate de organizatorii români:** Ilie Boncheș - Primarul municipiului Vatra Dornei, Gheorghe Flutur - Președintele Consiliului Județean Suceava, Petre Daea – Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale

Sesiunea 1: De ce este importantă diseminarea patrimoniului cultural din zonele montane?

Președinte: Juanan Gutiérrez Lazpita, Presedinte Euromontana

10.00 - 10.20   **“Programele de dezvoltare a zonei montane-influență pozitivă asupra patrimoniului cultural din Carpații României”** – Petre Daea - Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale, România

10.20 - 10.40   **“Către o mai bună valorificare a patrimoniului cultural în zona munților Carpați”**, Convenția Carpatică (va fi confirmat)

10.40 - 11.00   **“Către o abordare integrată a patrimoniului cultural pentru Europa”** - Mircea Diaconu, Parlamentar European

11.00 - 11.15   Întrebări & Răspunsuri

11.15 - 11.45   *Pauză pentru cafea*

Sesiunea 2: Cum putem valorifica cel mai bine patrimoniul cultural și cel natural în zonele montane?

Președinte: Ros Bryce, Chercheuse, Université des Highlands and Islands (va fi confirmat)

11.45 - 12.05   **“Patrimoniul cultural și natural: o oportunitate de dezvoltare. Studiu de caz în zonele desemnate de UNESCO”** - Prof. Alessio Re, Responsabil de Unitate, UNESCO (va fi confirmat)

12.05 - 12.25   **„Experiența românească a muzeelor în aer liber”** – Corneliu Bucur, Academia Artelor Tradiționale din România (va fi confirmat)

12.25 - 12.45   **“Cum poate ajuta teatrul social și cel comunitar la redescoperirea patrimoniului natural și cultural? Proiectul TERRACT”** - Alberto Pagliarino, Centrul de Teatru Social și Comunitar, COREP”

12.45 - 13.00   Întrebări & Răspunsuri

13.00 - 14.00   *Prânz*

14.00 - 15.00   *Parada costumelor populare*

Sesiunea 3: Cum putem fi inovatori în utilizarea patrimoniului cultural din zonele montane?

Președinte: va fi confirmat

- 15.00 - 15.20** "Cum poți inova în cercetarea patrimoniului cultural?" Eszter Gyorgy, cercetător, Universitatea Eötvös Loránd
- 15.20 - 15.40** "De la tehnologiile de realitate virtuală la dimensiunile 3D: cum poate fi utilizată tehnologia pentru a obține o cât mai bună experiență de patrimoniu cultural? Exemplul [proiectului ROCK](#)" (va fi confirmat)
- 15.40 - 16.00** "Proiectul MEMOLA: Cum pot fi utilizate inovațiile și instrumentele TIC în promovarea patrimoniului cultural bazat pe agrosisteme tradiționale?" José Mª Martín Civantos, Universitatea Granada
- 16.00 - 16.15** Întrebări & Răspunsuri
- 16.15 - 16.45** *Pauză pentru cafea*

Sesiunea 4: Cum poate patrimoniul cultural să constituie un avantaj pentru dezvoltarea socio-economică a zonelor montane? Schimb de bune practici

- 16.45 - 18.30** Vor fi organizate trei ateliere paralele, în care se vor face schimburi de bune practici în domeniu, pentru a se vedea cum poate fi utilizat patrimoniul cultural din zonele de munte în scopul dezvoltării socio-economice.

Administrarea teritoriilor

Vor fi abordate: menținerea peisajelor culturale, gestionarea arborilor și a pădurilor, furnizarea de servicii de ecosistem (cultural) și conservarea pastoralismului.

Moderator: Enrico Calvo, ERSAF (va fi confirmat)

Inițiativa 1 : **Sistemul de producere a sării din localitatea Añana, Țara Bascilor**, Andoni Erkiaga, Director al Fundației Valea Salado

Inițiativa 2 : **Adoptă un măslin, cu telefonul tău mobil, la Oliete și revitalizează solul agricol**, Alberto Alfonso Pordomingo, Co-fondator al Asociației pentru salvarea măslinilor din Oliete

Zonele rurale și urbane: consolidarea legăturilor

Identificarea legăturilor dintre zonele rurale și cele urbane și evidențierea modului în care patrimoniul cultural poate fi diseminat și utilizat pentru oamenii și comunitățile care trăiesc în afara zonelor montane

Moderator: Tor Arnesen, cercetător, institutul de cercetări din Norvegia de Est

Inițiativa 1 : **Proiectul NIREA: Promovarea reconectării între societățile urbane și cele rurale**, Jone Fernández, Ofițer pentru previziuni și relații europene, HAZI

Inițiativa 2 : **Școala de vară Moș Pupăză: Un model de împărtășire a creativității culturale în Nordul României**, Maria și Petrica Codrea

O cultură a găzduirii

Prezentarea și explicarea modului în care patrimoniul cultural poate fi utilizat ca și instrument pentru primirea de noi locuitori în cadrul comunităților (persoane noi ce doresc să se instaleze în comunitate, migranți) devenind un factor de integrare

Moderator: Joao Azevedo, cercetător, IPB-CIMO

Inițiativa 1 : **Proiectul PlurAlps**, Miriam Weiss, EURAC

Inițiativa 2 : **Proiectul MigraAction** (va fi confirmat)

18.30 - 18.45 Restituirea rezultatelor: 5 mesaje cheie pentru fiecare atelier de lucru
Moderator: Marie Clotteau, Director al Euromontana

18.45 - 20.00 Formarea de legături și căi de urmat: Apartenența la comunitate montană: un șimț al identității
Prezentarea modului în care unele zone montane au reușit să mențină cu succes limbajul, cultura și folclorul specific, consolidând notabil identitățile transnaționale dincolo de granițele administrative

După ora 20.00 *Cină festivă*

Ziua 3 – Joi 27 Septembrie 2018

09.00 - 10.45 Vor fi organizate trei ateliere paralele, în care se vor face schimb de bune practici în domeniu, pentru a se vedea cum poate fi mobilizat patrimoniul cultural în scopul dezvoltării socio-economice

Autenticitate și calitate: promovarea lanțurilor de valoare

Vor fi prezentate experiențe antreprenoriale specifice, ilustrând felul în care unele trăsături ale produselor și serviciilor furnizate de zona montană, trăsături cum ar fi calitatea și autenticitatea, pot fi promovate pentru a depăși obstacolele structurale, pentru a deschide oportunități de piață mai mari și pentru a introduce inovarea, atât în lanțurile de valori, cât și în modelele de afaceri.

Moderator: Anne Castex, Director al Suaci Montagn'Alpes

Inițiativa 1: **AlpFoodway: Conservarea și valorificarea alimentelor alpine**, Cassiano Luminati, Polo Poschiavo

Inițiativa 2 : **Creat în Pyreinei, Redarea proprietăților nobile, lânii**, Nadine Portail și Anne Thoby Pyrénées Création

Dialogul intergenerațional: transmiterea patrimoniului cultural pentru oportunități viitoare

Transmiterea patrimoniului cultural, a valorilor și identităților către alții, în special către tinerele generații, arătând cum aceasta nu este doar o modalitate de a conserva patrimoniul cultural pe termen lung, ci și un mod de a amplifica dialogul între generații

Moderator: Laura Gascon, Province of Teruel

Inițiativa 1 : **Proiectul YOUrALPS: Educarea tinerilor pentru Alpi: re-conectarea tinerilor și a patrimoniului montan pentru un viitor inspirator în Alpi**, Matej Ogrin, University of Ljubljana

Inițiativa 2 : **Baba Residence**, Biliana Bogdanova, Ideas Factory Bulgaria (va fi confirmat)

Turism: dezvoltarea sinergiilor dintre operatorii de turism și patrimoniul cultural

Prezentări de exemple inovatoare asupra: felului în care sectorul turismului valorifică și promovează patrimoniul cultural; rolului patrimoniului cultural în realizarea unei oferte turistice pentru patru anotimpuri; căi pentru deblocarea sinergiilor dintre operatorii de turism, actorii implicați în promovarea patrimoniului cultural, autoritățile publice și comunitățile locale.

Moderator: Mario Grillo, fermier, CIA

Inițiativa 1: **Parcul climatic Mimmibrunn din Norvegia**, Consiliul Regional Oppland

Inițiativa 2 : **Proiectul SHAPE: Zone de patrimoniu durabil: Parteneriate pentru ecoturism** Ros Bryce, cercetător, Universitatea Highlands and Islands

10.45 - 11.15 *Pauză pentru cafea*

11.15 - 11.30 Restituirea rezultatelor: 5 mesaje cheie pentru fiecare atelier de lucru
Moderator: Marie Clotteau, Director al Euromontana

Închiderea Oficială

11.30 - 12.15 James Rebanks, cioban și autor al cărții "Viața unui păstor: povestea Lacului"

12.15 - 12.30 **Declarația privind strategia Euromontana pentru o utilizare mai bună a patrimoniului cultural din zonele montane și prezentarea unui film despre mesajele cheie – „de luat înapoi, acasă”,** Juanan Gutierrez Lazpita, Președinte al Euromontana și Marie Clotteau, Director al Euromontana

12.30 – 15.00 *Prânz*

Euromontana mulțumește membrilor săi și susținătorilor care au participat activ la organizarea celei de-a XI-a Convenții Europene a Munților

